

UGSEAD
Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi
International Journal of Research in Fine Arts Education

<http://ugsead.penpublishing.net>

PENACADEMIC

**Kadın Sığınma Evinde Yaşayan Kadınların Kurdukları Hayallerin
Yaptıkları
Resimlere Yansımaları**

**The Women Living in the Women's Shelter House Having Their Own
Dreams That Reflect Their Own Paintings**

Tuğba ÇELEBİ

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

Geliş Tarihi:
Kabul Tarihi:
Çevrimiçi Yayın Tarihi:

Anahtar kelimeler:

Sanat Eğitimi, Şiddet Gören Kadınlar,
Kadın sığınma evleri, Resim

DOI: 10.29329/ugsead.2020.255.4

ÖZET

Bu araştırmanın amacı kadın sığınma evinde yaşayan kadınların yaşama dair kurdukları hayallerin resimlerine nasıl yansıdığını ortaya koymaktır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini Ankara Büyükşehir Belediyesinin Kadın Sığınma Evinde yaşayan 10 kadın oluşturmuştur. Araştırma verileri, kadınların hayallerim isimli çalışmasına örnek oluşturan on çalışmanın değerlendirilmesiyle elde edilmiştir. Resimler geliştirilen resim değerlendirme ölçeği doğrultusunda analiz edilmiş sonuçlar frekans ve yüzde olarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda şiddet gören, sığınma evinde yeni bir hayata başlayan kadınların en son okul yıllarında resim yaptıkları, yıllar sonra resim yapmanın onları mutlu ettiği, geleceğe dair kurdukları hayalleri resim yoluyla ifade ettikleri görülmüştür. Yapılan resimlere bakıldığında göze çarpan en önemli husus, yaşanmışlıkları benzer olan on kadının, kurdukları hayallerinde birbirine benzediği olmuştur. Hemen hemen hepsi mutlu bir yuva ve kendilerine ait bir evde yaşamayı düşleyen resimler yapmıştır.

© UGSEAD Allrightsreserved

Received:
Accepted:
Online Release:

Keywords:

Art Education, Violent Women,
Women's Shelters, Painting

ABSTRACT

It was wondered how the dreams of women whose lives were somehow United in the women's shelter house would reflect their paintings and this curiosity formed the purpose of this research. The research is a descriptive study in screening model. The sample of the study consisted of 10 women living in the Women's Shelter of Ankara Metropolitan Municipality. The data of the study were obtained by the evaluation of ten studies that exemplified women's dream. The pictures were analyzed according to the developed Picture evaluation scale and the results were interpreted as frequency and percentage. As a result of the research it was seen that the women who underwent violence in the shelter house started painting in their last school years, and after years of painting they made them happy and expressed their dreams about the future through painting. The most striking aspect of the paintings was that ten women whose lives were similar had the same dreams as well. Almost of all them painted their dream house they wanted to own.

© UGSEAD Allrightsreserved

Giriş

İnsanlığın var olduğu günden bu yana şiddet olgusu da varlığını aynı süreç içerisinde devam ettirmiştir. Arkeologların yaptıkları kazı çalışmalarında kadın mumyalarının kemiklerindeki kırık sayısının erkeklerin kemiklerindeki kırık sayısına oranla daha yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Şiddet insan yaşamının her alanında karşılaşılabilen ve günden güne önemli hale gelen bir toplum sağlığı sorunudur (Gürkan, Coşar, 2009, 124). Şiddet kelimesinin çok tanımlı anlamları mevcuttur. Ancak erkeğin kadına ve çocuğa uyguladığı şiddet, şiddetin en yaygın görülen şeklidir.

Türkçe'ye ise şiddet Arapça'dan geçmiştir. Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde şiddet, (1969, 697) zorluk, sertlik ve hız olarak tanımlanmıştır. Kadına yönelik şiddet dünyanın her yerinde her coğrafyada, ekonomik duruma, gelişmişlik ve öğretim düzeyine bakılmaksızın karşılaşılan bir durum aynı zamanda bir insan hakların ihlalidir (Dişsiz ve Şahin, 2008, 50-58).

Şiddet olgusunun ortaya çıkışı, insanlık tarihi ile paralellik göstermektedir. Yapılan bir araştırmaya göre arkeologlar kadınların fiziksel şiddet yaşamalarının kökenini 3000 yıl öncesine dayandığını söylemektedir (Aslan ve Avcı, 1994, 354). Buluntular erkek mumyaların kemiklerinde %9-20 kırığa rastlanırken, kadın mumyalarda bu oranın %30-50 olduğunu göstermiştir. Eski Roma yazıtlarında erkeklerin kendilerinden izinsiz oyunlara katıldıkları, zina yaptıkları için eşlerini cezalandırmak, boşamak ve öldürmek hakkına sahip olduğu yazılmaktadır. Kadına karşı aile içi şiddeti önlemeye yönelik yapılan uluslararası anlaşmaları imzalayan Türkiye'nin, 2005 yılında onayladığı belediyeler yasasında "tüm büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 50.000'i geçen belediyeler sığınma evi açar" maddesi yer almaktadır. Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, Türkiye, katıldığı programlarda şiddeti önleyeceğine, sığınma evi sayısını arttıracığına dair sözler vermektedir (Alpago, 2006, 1).

Orta çağda ise erkeğin kadına karşı zor kullanmasında bir sınır olmadığı belirtilmektedir. Kadına yönelik şiddete ilişkin yasal ve tıbbi çalışmalar ise 1800'lü yıllara dayanmaktadır. Kadına yönelik şiddeti suç sayan ilk yasa Maryland'de 1883'de yapılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1884 yılına kadar, erkeğin eşini dövmesi yasal olarak kabul edilmekteydi. 18. ve 19. yüzyılda İngiltere'de erkek, ailesi üzerinde bütün haklara sahipti. Erkeğin eşini kontrol edebilmesi için, baskı ve şiddet dâhil herhangi bir yola başvurusu, işaret parmağından kalın olmayan bir sopa ile dövmesi yasal kabul edilmekteydi. Bu, 1920'lerde tüm eyaletlerde, en azından yasalarda ceza kapsamına alınmıştır (Şahin, 2008,17-31).

Kadına yönelik şiddet problemi bilimsel ortamlarda ancak 1970'lerde gündeme gelmiştir. Konunun bu zamana kadar ilgi çekmemesi, problemin yaygınlığının ortaya konulamamasına, eşler arasındaki şiddetin olağan kabul edilmesine ve sorunun inkar edilmesine, bu dönemde gündeme gelmesi de Vietnam Savaşı'ndan sonra şiddete toplumsal bir tepki gösterilmesine, kadın hareketinin güçlenmesine bağlanmaktadır (Altun, 2006).

2014 yılında Türkiye genelinde yapılan Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet araştırmasında yaşamının herhangi bir döneminde ve son bir yıl içinde fiziksel şiddete uğradığını belirten kadınların oranı %35,5'tir. Araştırma sonuçlarına göre fiziksel ve cinsel şiddetin bir arada yaşanması yaygındır. Türkiye'de kadınların %12'si cinsel şiddete, %37,5'i iki şiddet biçiminden en az birine uğramıştır. Kadınların %43,9'unun yaşamlarının herhangi bir döneminde duygusal şiddet/istismar, %30'unun ise ekonomik şiddet/istismar biçimlerinden en az birine uğradığı belirtilmiştir (Aile ve sosyal Politikalar Bakanlığı, 2015).

Dünya'da 1970'lerden itibaren önem kazanan şiddet sorunu Türkiye'de 1980'lerin ortalarından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. 17 Mayıs 1987'deki "Dayağa Hayır" yürüyüşü kadınların şiddete karşı ilk toplu tepkileri olmuştur. Kadın hareketleri bu yıldan sonra hız kazanmıştır. Kadınlara karşı yapılan istismarın gözler önüne serilmesinde ve farkındalık yaratılmasında yapılan eylemler etkili olmuştur. Bu etkililik belediye kanunlarında koruma evleri ile ilgili bir kanun oluşmasını sağlamıştır. Belediyenin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 5393 sayılı bu kanunun 14. maddesinin a) bendinin son cümlesinde 'Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar' hükmüne yer verilmiştir. Bu kanun çerçevesinde Ankara Büyükşehir

Belediyesi, 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na Bağlı kadın Konukevleri Yönetmeliği’ne uygun olarak Kadın Konukevlerini hizmete açmıştır.

Ankara büyükşehir belediyesine bağlı kadın sığınma evinde gizlilik esaslarına göre yaşamaya çalışan on kadın ile “Hayallerim” konulu resim çalışması yapılmıştır. Çalışmada kadınların kurdukları hayalleri resim diliyle nasıl anlatacakları merak edilmiştir. Aynı kaderi yaşayan kadınların kurdukları hayallerin benzer nitelik taşıyıp taşımadığı, resim yapmanın onlara neler hissettirdiği araştırılmıştır. Yapılan resimler analiz edilerek yorumlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Katılımcıların yaptıkları resimler objektif bir yöntem olan resim yorumlama tekniği ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Çalışmanın araştırma grubunu Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı Kadın Sığınma Evinde yaşayan on kadın oluşturmuştur. Kadınların tümü verilen konuya ilişkin resim yapmışlardır.

Araştırma Grubuna Ait Bilgiler

Kadın sığınma evinde yaşayan kadınların kimlikleriyle ilgili bilgilerin elde edilmesi oldukça güçtür. Çalışmaya ışık tutacak genel bilgiler gizlilik çerçevesinde elde edilmiştir. Araştırmaya katılan kadınlara: yaşları, eğitim durumları, sahip oldukları çocuk sayısı, en son ne zaman resim yaptıkları konusunda bilgi alabilmek adına sorular sorulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmaya katılan kadınların yaş dağılımı

Yaş Dağılımları	f	%
18	2	20,0
26	1	10,0
27	1	10,0
30	1	10,0
36	1	10,0
37	1	10,0
38	1	10,0
42	1	10,0
44	1	10,0
Toplam	10	100,0

Tablo 1’ e göre kadın sığınma evinde yaşayan ve araştırmaya katılan on kadının yaş dağılımları 18 ile 44 yaş arasında yer almaktadır. Her yaş grubundan kadının yaşadığı Sığınma evinde yirmili ve otuzlu yaşlardaki kadınların sayısı ağırlıklı görülmektedir.

Tablo 2.

Araştırmaya katılan kadınların eğitim durumları gösteren dağılım

Eğitim Durumları	F	%
Okur yazar değil	2	20,0
Okuryazar	1	10,0
İlkokul	5	50,0
Ortaokul	1	10,0
Lise	1	10,0
Toplam	10	100,0

Tablo 2'ye bakıldığında araştırmaya katılan kadınların eğitim durumları hakkında yorum yapılabilmektedir. Kadınların çoğununun %50'lik oranla ilkokul mezunu oldukları, %20'sinin okuryazar olmadığı, %10'nun sadece okuryazar olup okul bitirmediği, %10'nun ortaokul mezunu ve %10'nun lise mezunu olduğu görülmektedir. Tablonun geneline bakıldığında sığınma evinde yaşayan kadınların çoğunluğunun eğitim seviyesinin oldukça düşük olduğu ve aralarında hiç yüksek okul ve üniversite mezunu olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3.

Araştırmaya katılan kadınların sahip oldukları çocuk sayısı dağılımı

Çocuk Sayısı	F	%
3	1	10,0
2	4	40,0
1	3	30,0
Yok	2	20,0
Toplam	10	100,0

Tablo 3'e bakıldığında kadın sığınma evinde yaşayan kadınların sahip oldukları çocuk sayısı görülmektedir. Araştırmada yer alan kadınların %80'nin çocuk sahibi olduğu, %10'nun 3 çocuğu, %40'nın 2 çocuğu, %30'nun 1 çocuğu vardır. Çocuğu olmayan kadınların yüzdesi 20 ile belirtilmiştir. Sığınma evinde kalan kadınların hepsi çocuklarını da beraberinde getirmişlerdir. Sunulan imkanlardan çocuklarıyla beraber faydalanmaktadırlar.

Tablo 4.

Araştırma katılan kadınların en son ne zaman resim yaptıklarını gösteren dağılım

En son ne zaman resim yaptınız	F	%
İlkokulda	5	50,0
Ortaokulda	1	10,0
Lisede	1	10,0
2 yıl önce	2	20,0
1 ay önce	1	10,0
Toplam	10	100,0

Tablo 4'e bakıldığında araştırmaya katılan kadınların en son ne zaman resim yaptıkları görülmektedir. %50'sinin İlkokulda okurken, %10'nun Ortaokulda, %10'nun Lisede, %20'sinin 2 yıl önce, %10'nun 1 ay önce resim yaptığı anlaşılmaktadır. Tablonun genelinden elde edilen sonuç ise

büyük çoğunluğunun ilkökul döneminden sonra resim yapmadığı olmuştur. Bir ay önce resim yapan kadına neden resim yaptığı ile ilgili soru sorulmuş alınan cevap çocuğunun ödevine yardım ettiği için olmuştur. Yani kendisi için resim yapmadığı anlaşılmıştır. Bu veriler doğrultusunda kadınlara yıllar sonra kendileri için resim yaptırmak daha anlamlı olmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öncelikle örnekleme ait çeşitli demografik bilgilerin edinilmesine ilişkin bir form kullanılmıştır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için katılımcılardan hayallerini yansıtan bir resim yapmaları istenmiş ve süreç sonunda yapılan 10 resim çalışması üzerinden derinlemesine inceleme yapılmıştır. Resimlerin değerlendirilmesinde alan uzmanları tarafından geliştirilen değerlendirme kriterleri esas alınmıştır.

Verilerin Analizi

Yapılan resimler üç alan uzmanı tarafından belirlenen kriterler doğrultusunda analiz edilerek, analiz sonuçları yüzde ve frekans olarak değerlendirilmiştir.

“Resim Değerlendirme Kriterleri”nde yer alan maddeler şöyledir:

1. Konuya Uygunluk
2. Renk Kullanımı
3. Resimlerdeki Bilişsel Tepkiler
4. Resimlerdeki Duyuşsal Tepkiler
5. Resimlerde En Çok Kullanılan Figür ve Nesnelere
6. Resimlerde Yer Alan Figürlerin Büyük-Küçük İlişkisi

Sınırlılıklar

Araştırma,

1. Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı Kadın Sığınma Evinde yaşayan on kadının “Hayallerim” isimli resim çalışmalarının yorumlanıp değerlendirilmesi ile sınırlıdır.

Bulgular ve Yorum

Araştırma verileri analizi sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

Kadın Sığınma Evinde Yaşayan Kadınların Resimlerden Elde Edilen Bulgular ne Yöndedir?

Araştırma bünyesinde ele alınan kadın sığınma evinde yaşayan kadınların “hayallerim” konulu resim çalışmaları alanında uzman 3 sanat eğitimcisi tarafından belirlenen kriterlere göre değerlendirilmiştir.

Tablo 5.

Araştırmaya katılan kadınların yaptığı resimlerin “konuya uygunluğunu” gösteren dağılım

Konuya Uygunluk	Kadın		Toplam	
	f	%	f	%
Uygun	10	100	10	100
Uygun Değil	-	-	-	-
Toplam	10	100	10	100

Tablo 5'e bakıldığında, araştırmaya katılan kadınların %100'nün "Hayallerim" konu başlığına uygun olarak resim yaptıkları anlaşılmaktadır. Elde edilen bu oran kadınların hayallerim konu başlığına ilgi duyduklarını göstermektedir.

Tablo 6.

Araştırmaya katılan kadınların resimlerinde "en çok kullandıkları renkleri" gösteren dağılım

Renkler	Anlamı	Kadın		Toplam	
		f	%	F	%
Yeşil	Doğa, canlılık, sakinlik	10	17,9	10	17,9
Kırmızı	Ateş, sıcaklık, kan	9	16,1	9	16,1
Mavi	Deniz, gökyüzü, huzur	8	14,3	8	14,3
Siyah	Karamsarlık, matem	8	14,3	8	14,3
Sarı	Sıcaklık, bereket, ışık	7	12,5	7	12,5
Kahverengi	Olgunluk	6	10,7	6	10,7
Mor	Karamsarlık, içe dönüklük	4	7,1	4	7,1
Turuncu	Güneş, parlaklık, sevinç	3	5,4	3	5,4
Pembe	Aşk, sevgi	1	1,8	1	1,8
Toplam		56	100,0	56	100,0

Tablo 6'ya bakıldığında araştırmaya katılan kadınların resimlerinde kullandıkları renkler görülmektedir. %17,9 ile yeşil en çok kullanılan renk olmuştur. Yeşili %16,1 ile kırmızı takip etmiştir. Mavi ve siyah renkleri %14,3 oranıyla eşit olarak kullanılmıştır. %12,5 ile sarı, %10,7 ile kahverengi, %7,1 ile mor, %5,5 ile turuncu en çok kullanılan renkleri sıralanmıştır. Resimlerde en az kullanılan renk %1,8 oranı ile pembe olmuştur. Renklerin insan psikolojisi üzerinde etkili olduğu bilinmekte ve bazı durumlarda tercih ettikleri renkleri dikkate alınarak insanın duyguları hakkında birtakım değerlendirmeler yapılabilmektedir. Mavi rengin, huzuru; siyahın karamsarlığı, matem; yeşilin doğayı, canlılığı ve sakinliği; kırmızının ateşi, kanı ve şiddeti; turuncunun ise güneşi, parlaklığı ve sevinci yansıttığı düşünülmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012).

Yapılan resimlerde hakimiyet kuran yeşil renk, doğayı sakinliği, huzuru anlatmak için kullanılmıştır. Hemen hemen her resimde doğa içerisinde yaşam ele alınmıştır. Çimenler, ağaçlar, çiçekler yeşilin kullanıldığı yerler olarak göze çarpmıştır. Doğa resmi yapılmış olmasına rağmen doğa içerisinde sık görülmeyen kırmızı renk hemen hemen her çalışmada kullanılmıştır. Bil hassa yeşillikler içerisinde resmedilen evlerde kırmızı renk göze çarpmaktadır. Sıcak bir yuva özlemine dile getiren kadınlar, evi ve sevgiyi vurgulamak için renklerin en şiddetlisi olan kırmızı rengi %16,1 oranında tercih etmişlerdir.

Huzuru ve sonsuzluğu simgeleyen mavi çoğunlukla kullanılan renkleri arasında üçüncü sırada yer almaktadır. Deniz, dere, gökyüzü ve bulut betimlemelerinde mavi sıklıkla kullanılmıştır. Mavi renkle kullanım açısından eşit yüzde gösteren diğer bir renk ise siyahtır. Gökyüzü, huzur ve sonsuzluğu simgeleyen mavi, ona tezat oluşturacak bir renkle eşdeğer dağılım göstermiştir. Yapılan resimlerde siyah genellikle, kontur çizgisi olarak evi ve figürleri betimlemede kullanılmıştır. Özellikle gösterilmek istenen yerler siyahla çerçevelenmiştir.

Resimde en az kullanılan pembe renk aşk ve sevgi yoksunu olan kadınların resimlerinde %1,8'lik oranla yer almıştır. Bu durum renklerin anlam taşıdığını bir kez daha açıklar nitelik taşımaktadır.

Tablo 7.

Araştırmaya katılan kadınların resimlerinde yer alan “figürlerin” özelliklerini gösteren dağılım

Figürlerin Özellikleri	Kadın		Toplam		
	f	%	F	%	
Bilişsel	Birlik-Berberlik	7	77,8	7	77,8
	Yalnızlık	2	22,2	2	22,2
Toplam		9	100,0	9	100,0
Duyuşsal	Mutluluk	7	77,8	7	77,8
	Hüzün	2	22,2	2	22,2
Toplam		2	100,0	2	100,0

Yıllar sonra kalemi ve boya eline alan kadınlar resimlerinde figürlere az yer vermişlerdir. Az da olsa resimlerde yer alan figürler bilişsel ve duyuşsal olarak ele alınmıştır. Bilişsel olarak birlik beraberlik içeren figürler %77,8 oranında kullanılmıştır. Yalnızlık içinde resmedilen figür oranı ise %22,2 ile belirtilmiştir. Bilişsel olarak birlik ve beraberlik içinde resmedilen figürler, duyuşsal değerlendirmede mutluluk içerisinde yer almaktadırlar. Yalnızlık hissi uyandıran figürlerde belirgin bir hüzün göze çarpmaktadır. Resimlerde yer alan figürlerde iki zıt duygu uyandıran betimlemeler bulunmaktadır. Ancak birlik beraberlik içinde mutlu aile kavramını sergileyen figürler ağırlık oluşturmaktadır.

Ayrıca resimlerde yer alan figürlere bakılınca hayallerinin ne yönde olduğu açıkça belli olmaktadır. Özellikle büyük bir çoğunluk çocuklarıyla bir arada bir çatı altında yaşamak istediklerini resim diliyle ifade etmişlerdir.

Tablo 8.

Kadınların resimlerinde “en çok kullandıkları figür ve nesnelere” gösteren dağılım

Kategori	Tema	Kız		Toplam	
		f	%	F	%
Nesne	Ev	9	13,2	9	13,2
	Çimen	9	13,2	9	13,2
	Ağaç	8	11,8	8	11,8
	Bulut	6	8,8	6	8,8
	Çiçek	5	7,4	5	7,4
	Dere-Deniz	5	7,4	5	7,4
	Kuş	4	5,9	4	5,9
	Yol	3	4,4	3	4,4
	Araba	2	2,9	2	2,9
	Kayık	2	2,9	2	2,9
	Güneş	2	2,9	2	2,9
	Meyve	2	2,9	2	2,9
	Balık	2	2,9	2	2,9
	Dağ	2	2,9	2	2,9
	Gökyüzü	1	1,5	1	1,5
	Tavşan	1	1,5	1	1,5
	Koyun	1	1,5	1	1,5
	Ördek	1	1,5	1	1,5
	Lokanta	1	1,5	1	1,5
	Kalp	1	1,5	1	1,5

	Traktör	1	1,5	1	1,5
Toplam		68	100,0	68	100,0
Figür	Çocuk	12	57,1	12	57,1
	Anne	6	28,6	6	28,6
	Genç kız	2	9,5	2	9,5
	Baba	1	4,8	1	4,8
Toplam		21	100,0	21	100,0

Tablo 8’de araştırmaya katılan kadınların resimlerinde yer alan figür ve nesnelere tek tek ele alınarak incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde bir obje olarak resmedilen ev bir kişi dışında herkes tarafından resimde yer almıştır. Evsiz bir hayat içinde yaşamaya çalışan kadınların hayallerinin başköşesinde bir ev olduğu bu verilere bakılarak açıkça görülmektedir. Evle birlikte çizilen diğer bir nesne çimen olmuştur. Ev ve çimen aynı yüzdelik dilimi (%13,2) paylaşmışlardır. Ev ve çimenden sonra en çok resmedilen nesnelere doğa içerisinde önemli yere sahip olan, ağaç (11,8), bulut (%8,8), çiçek-dere-deniz (%7,4), kuş (5,9), yol(4,4) olmuştur. Özgürlüğü ve sonsuzluğu simgeleyen kuş ve yoldan sonra, kayık, güneş, meyve, balık, dağ gibi nesnelere aynı yüzde (%2,9) içinde yer almıştır. Resimlerde sadece birer kez ele alınan nesnelere ise; gökyüzü, tavşan, koyun, ördek, lokanta, kalp ve traktör olmuştur. Resimlerde kuş dışında yer alan hayvanlar köydeki yaşantısına geri dönmek isteyen bir kadın tarafından detaylı olarak işlenmiştir. Sadece bir resimde lokantaya yer verilmiştir. İlerde kendisinin yapacağı yemekleri sunup para kazanacağı bir mesleği olmasını isteyen bir kadın lokantayı betimleyerek bunu resim diliyle anlatmaya çalışmıştır. Evlilik yolunda acılar yaşayan kadınlardan yalnız bir tanesi kalp figürünü kullanmıştır. Eşini sevdiğini ve onunla tekrar barışmak istediğini resminin arkasında yazıyla açıklamıştır.

Yapılan resimlerde yer alan figürlere gelince belli başlı dört figür göze çarpmaktadır. Özellikle çocuk figürü %57,1 oranında kullanılmıştır. Anne figürü %28,6 ile kullanılmıştır. Anne ve çocuk figürleri hep yan yana ve aynı mekan içinde resmedilmiştir. Resimlerin %9,5’lik kısmında genç kız figürü yalnız başına tasvir edilmiştir. Yalnız genç kız çizenlerin evli olmadıkları görülmüştür. Kadınların yapmış oldukları resimlerin sadece bir tanesinde baba figürü kullanılmıştır. Anne, baba ve çocuk figürünü kalplerle süsleyerek tasvir etmiştir. Bu resmi yapan kadının eşini sevdiği sadece eşinin ailesinden dolayı mutsuz olup kaçtığı bilinmektedir. Bir resim haricinde hiçbir resimde baba figürüne yer verilmemiştir. Bu durum kadınların eşlerinden şiddet gördüklerini ve sığınma evlerinde yaşamalarının gerekçelerini örtülü olarak resim diliyle anlatmaktadır.

Tablo 9.

Araştırmaya katılan kadınların resimlerinde yer alan figürlerin “oran-orantı” açısından incelenmesini gösteren dağılım

Figür Kullanımı	Kız		Toplam	
	f	%	f	%
Gerçeğe uygun	21	100,0	21	100,0
Gerçeğe uygun değil	0	0,0	0	0,0
Toplam	21	100,0	21	100,0

Tablo 9’da tablo 8’de yer alan figürlerin nasıl resmedildiğine dair detaylı bir gösterge sunulmuştur. Resimlerde yer alan figürlerin oran orantı açısından ele alınmıştır. Figürlerin gerçeğe uygun ve gerçeğe uygun değil başlıkları altında kategorileştirilmiştir. Bu bağlamda on resimde toplamda yer alan 21 figürün gerçeğe %100 uygun olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlar ve Öneriler

Korkarak ve gizlenerek sığınma evinde yaşamak zorunda olan kadınlara, geleceğe dair kurdukları hayaller sorulmuş cevap olarak resim kağıdı ve boyaları kullanmaları istenmiştir. Kadınlar kurdukları hayalleri resim diliyle ifade ederken zorlanmamışlardır. Hemen hemen hepsi resimlerinde bir nesne olarak evi kullanmıştır. Doğa içerisinde sakin bir hayatta yaşamak istedikleri resmetmişlerdir. Bir resim dışında yapılan resimlerde baba figürü kullanılmamıştır. Eşleri tarafından şiddet gören kadınların baba figürünü kullanmaması yaşadıkları gerçeği yansıtmaktadır. Yıllar sonra resim yapan kadınların çalışma sırasında heyecanlı ve istekli oldukları gözlemlenmiştir. Çalışmaya katılan kadınların resim yaparken mutlu oldukları, resim yapmanın kendilerini rahatlattığı, az da olsa yaşadıkları sıkıntılardan uzaklaşabildikleri izlenmiştir. Kadınların büyük bir çoğunluğu bundan sonra resim yapmak istediğini yaptıkları resimlerin arkasına yazarak dile getirmiştir. Kurdukları hayalleri resim yaparken yaşamış gibi hissetmeleri, resim sanatının iyileştirici yanının varlığını ispatlar nitelik taşımaktadır. Benzer kaderi paylaşan kadınların, yaşadığı zorluklar gibi, gerçek olmasını istedikleri hayallerde benzerlik göstermektedir. Hepsini ortak paydada buluşturan hayal ise kendilerine ait bir evin varlığıdır. Resim değerlendirme kriterlerine bakıldığında, yaşamdan dışlandıklarını hisseden kadınları, resim sanatı yoluyla tekrar kazanmanın mümkün olabileceği görülmektedir. Kendilerini ifade edebilmenin hazzını yaşayan kadınlara daha çok imkân verilmelidir. Resim sanatı eğitimini sadece okul çağındaki çocuklarla ve gençlerle sınırlandırmak yerine, sığınma evlerinde yaşayan kadınların özgüvenlerinin oluşmasında bir eğitim aracı olarak kullanmak önemli görülmektedir. Yapılan çalışma sonrasında kadınların büyük bir çoğunluğu resim eğitimi almak istediklerini hem sözel hem yazılı şekilde ifade etmiştir. Kadın sığınma evinde birçok ihtiyacı karşılanan kadınların sanatsal ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmalı ve bu anlamda yeni adımlar atılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Demir Akçer, Z. (2006). *Aile içi şiddete maruz kalan kadınlar Diyarbakır örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Alpago, C. (2006). *Kadına yönelik şiddet ve kadın sığınma evleri olgusu*. Yüksek Lisans Tezi: İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Altun, M. (2006). *Denizli ili kırsalında bir sağlık ocağı bölgesinde 15-49 yaş evli kadınların, fiziksel şiddet görme durumları ve kadınların şiddete ilişkin tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Denizli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Aslan, H., & Avcı, A. (1994). Kadınların eşleri tarafından fiziksel istismarı. *3P Dergisi*, 4(2), 354-360.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1995), *Aile içi şiddetin sebep ve sonuçları*. Ankara.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dayağa Karşı Kadın Dayanışması Kampanyası (1989), *Şimdi sığınak için*. İstanbul: K Yayınları.
- Dişsiz, M., & Şahin, N. H. (2008). Evrensel bir kadın sağlığı sorunu: kadına yönelik şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 50-58.
- DPT, Kadın Alt Komisyonu, Kadın, Çocuk ve Gençlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu (1993), s:85-86
- Gürkan, Ö. C. & Coşar, F. (2009). Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3), 124-129.
- Kurumu, T. D. (1969). Türkçe sözlük (genişletilmiş baskı). *Ankara: TDK*.
- Şahin, N. (2008). Sağlık çalışanların aile içi şiddet deneyimleri ve bu konudaki yaklaşımlarının belirlenmesi, *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 2, 17-31.